

Notitie

'Flora- en faunaonderzoek Kraanbolwerk, Zwolle'

Auteur: Ing. E. (Esther) Veldhoen
Eindredactie: Ing. P.M. (Peter) van den Brandhof
Project: 11-068
Datum: 2 februari 2012
Status: Definitief

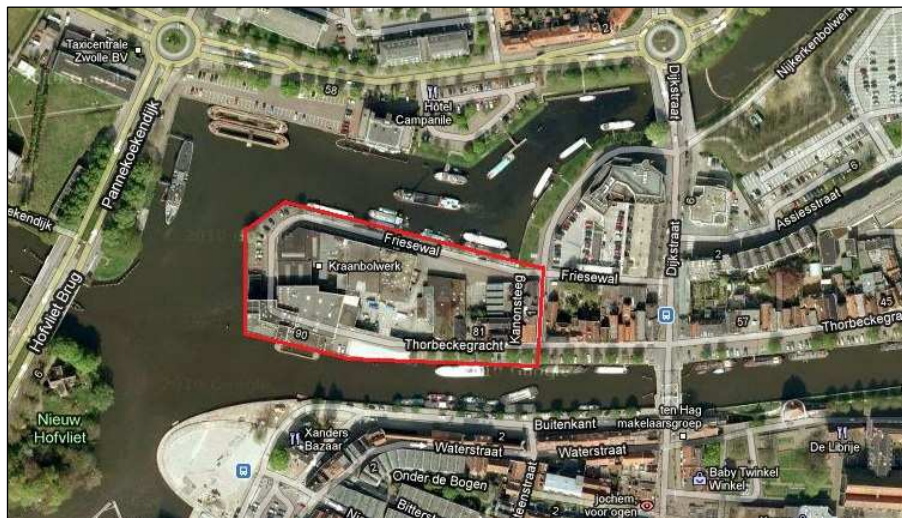
1. Aanleiding en doelstelling

Op verzoek van Gemeente Zwolle (contactpersoon dhr. M.W. Kaales) heeft EcoGroen Advies BV een flora- en faunaonderzoek uitgevoerd. Dit onderzoek is noodzakelijk in verband met de herontwikkeling van het Kraanbolwerk in Zwolle. In 2008 heeft EcoGroen Advies op deze locatie al een verkennende quickscan natuurtoets uitgevoerd¹. In 2011 is gericht aanvullend onderzoek uitgevoerd naar enkele aandachtsoorten, met nadruk op vleermuizen en broedvogels.

Voorliggende notitie betreft de eindrapportage van de bevindingen van de veldbezoeken. De locatie is onderzocht op 6 en 30 mei, 12 juli, 30 augustus en 21 september 2011 en op 2 februari 2012.

2. Situatie

Het plangebied ligt in de binnenstad van Zwolle (figuur 1) en bestaat uit een complex met diverse gebouwen zoals kantoorruimten, fabriekshallen en verharding. Het beoogde plan bestaat uit de sloop van de gebouwen en nieuwbouw.

Figuur 1: Ligging van het plangebied (rood omlijnd).

Tijdens het onderzoek in 2008 is vastgesteld dat met name vleermuizen en broedvogels speciale aandacht verdienen bij de planvorming. Naar deze soortgroepen is binnen voorliggend onderzoek dan ook speciale aandacht uitgegaan. Ook is specifiek gelet op Steenmarter, een soort die zich graag vestigt in leegstaande bebouwing. Zekerheidshalve is ook aandacht besteed aan zich mogelijk recent gevestigde beschermde flora op de kademuur. Behalve genoemde soorten/soortgroepen zijn strikter beschermde soorten niet te verwachten.

¹ Heinen M.A. (2008). 'Quickscan natuurtoets Kraanbolwerk, Zwolle'; Inventarisatie en beoordeling van natuurwaarden in het kader van natuurwet- en regelgeving. Rapport 08-069. EcoGroen Advies, Zwolle.

3. Aandachtssoorten en beschermingsstatus

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten zijn strikt beschermd in de Europese Habitatrichtlijn Bijlage IV en de Flora- en faunawet. In de praktijk houdt deze beschermingsstatus in dat individuen en verblijfplaatsen van vleermuizen en andere belangrijke onderdelen van het leefgebied niet verstoord of vernietigd mogen worden. In de Flora- en faunawet zijn naast de individuen de zogenaamde vaste verblijfplaatsen - zoals kraamkolonies, paarverblijven en winterverblijven - het zwaarst beschermd. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera. Bepaalde verblijfplaatsen van vleermuizen zijn - ook als deze tijdelijk niet bewoond zijn - het gehele jaar beschermd.

Voor hun oriëntatie tijdens het vliegen van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren onmisbaar en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen heeft binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Steenmarter

Steenmarters kunnen binnen het leefgebied een groot aantal schuilplaatsen hebben; slechts een gering aantal hiervan (circa vijf) wordt regelmatig gebruikt. Steenmarter is een soort die is opgenomen in tabel 2 van de Flora- en faunawet. Steenmarters komen voor in een grote diversiteit aan habitats, variërend van bos- en natuurgebieden tot binnenstedelijke milieus. In (binnen)steden vormen bijvoorbeeld zolders, (verlaten) pakhuizen, bedrijfsterreinen, achtertuinen of binnenplaatsen et cetera de verblijfplaatsen. De soort is bekend uit zowel de omgeving van Zwolle als de binnenstad.

Broedvogels

Van veel broedvogels zijn nesten alleen gedurende het broedseizoen beschermd. Nestlocaties kunnen dan buiten het broedseizoen zonder overtreding van de Flora- en faunawet verstoord of verwijderd worden. Voor een aantal broedvogelsoorten geldt echter dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn. Dit betreffen de broedvogels Boomvalk, Buizerd, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart, Havik, Huismus, Kerkuil, Oehoe, Ooievaar, Ransuil, Roek, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Wespandief en Zwarte wouw. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Muurflora

Op vaak oude muren in steden komen soms bijzondere planten voor. Een aantal van deze soorten, waaronder enkele varens is beschermd. Binnen de bebouwde kom van Zwolle zijn lokaal enkele van deze beschermde soorten bekend. Met name Tongvaren vraagt aandacht, een soort van tabel 2 van de Flora- en faunawet. Bij aanwezigheid van beschermde planten is het vaak noodzakelijk om de aanwezige exemplaren te verplaatsen naar een geschikte alternatieve locatie.

In bijlage I is een wettelijk kader opgenomen waarin de relevante natuur wet- en regelgeving nader wordt toegelicht.

4. Onderzoeksmethode

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen heeft zich met name gericht op het vaststellen van verblijfplaatsen van vleermuizen. Conform het protocol voor vleermuizen (zie kader 1) zijn in deze situatie vier nachtelijke bezoeken verspreid over het jaar uitgevoerd. Het gaat hierbij om twee nachtelijke bezoeken in de periode mei tot half juli welke zich hebben gericht op kraamkolonies en zomerverblijfplaatsen (uitgevoerd op 30 mei en 12 juli 2011) en twee nachtelijke bezoeken in augustus en september gericht op baltslocaties/paarverblijfplaatsen (uitgevoerd op 30 augustus en 21 september 2011).

Kader 1 Protocol voor vleermuisonderzoek

Vleermuizen zijn een belangrijke soortgroep binnen de natuurbescherming. De soorten zijn echter moeilijk te inventariseren, vertonen specifiek gedrag en advies omtrent deze soortgroep is regelmatig complex. Tegen die achtergrond heeft het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus (NGB) een protocol opgesteld voor de inventarisatie van vleermuizen. Het doel van het protocol is bij te dragen aan de kwaliteit en uniformiteit in onderzoek. Het protocol wordt ondersteund door de Dienst Landelijk Gebied (Ministerie van EL&I) en de Zoogdiervereniging. Vleermuisonderzoek blijft echter maatwerk en het protocol geldt daarom als richtsnoer en niet als plicht.

Het toepassen van het protocol geeft op twee punten zekerheid: 1) dat Dienst Landelijk Gebied geen aanvullend inventarisatieonderzoek verlangt bij een ontheffingsaanvraag volgens artikel 75 van de Flora- en faunawet en 2) dat een onderzoek stand houdt in een eventuele juridische procedure.

De deskundigen van EcoGroen Advies baseren de te volgen inventarisatie op het protocol, maar stemmen de strategie en inzet telkens af op de omvang en complexiteit van de locatie.

Steenmarter

Bij het onderzoek zijn de leegstaande fabriekshallen aan de binnenzijde geïnspecteerd om het eventuele voorkomen van Steenmarter vast te stellen. Daarbij is specifiek gelet op prooi-resten, geursporen en uitwerpselen (hiermee vervuilen Steenmarters hun verblijfplaats). Tevens is tijdens de vleermuisonderzoeken gelet op de aanwezigheid van de nachttactieve Steenmarter in het plangebied.

Broedvogels

Tijdens het veldbezoek van 6 mei 2011 is specifiek gelet op soorten waarvan de nestplaats jaarrond beschermd is. Gezien de binnenstedelijke ligging van het plangebied is hierbij in het bijzonder gelet op de mogelijke aanwezigheid van nestlocaties van Huismus en Gierzwaluw. Overige soorten met een jaarrond beschermde verblijfplaats waren op voorhand niet te verwachten.

Muurflora

De kademuren en overige verharde oppervlakten zijn op 2 februari 2012 onderzocht op aanwezige plantensoorten. Met name de kademuren kregen extra aandacht vanwege potenties voor beschermde muurvarens, welk overigens 's winters goed herkenbaar zijn. Op 5 juni 2008 heeft een vergelijkbaar onderzoek op de locatie plaatsgevonden waarbij destijds geen beschermde flora of soorten van de Rode Lijst zijn aangetroffen. De controle in 2012 heeft zich dus in principe op eventuele nieuwe vestiging van beschermde soorten gericht.

5. Zoogdieren

Resultaten vleermuizen

Verblijfplaatsen vleermuizen

Op het terrein bevinden zich verschillende panden waar potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn. Bij het verkennend onderzoek in 2008 is bij een pand op het middenterrein een vermoedelijke verblijfplaats aangetroffen. Er werd namelijk een baltsend dier waargenomen op een geschikte locatie die geschikt lijkt als verblijfplaats.

Tijdens het onderzoek in mei en juli 2011 zijn in een ander gebouw Gewone dwergvleermuizen vastgesteld onder de metalen dakrand (bijlage II). Gezien de locatie, welke ongeschikt lijkt als kraamverblijfplaats en het lage aantal waargenomen exemplaren (respectievelijk twee exemplaren en één exemplaar) gaat het naar verwachting om een tijdelijke (zomer)verblijfplaats van één tot enkele exemplaren.

In gebruik zijnde kraam-, winter-, en paarverblijfplaatsen worden op basis van het uitgevoerde onderzoek in 2011 niet verwacht. Zomerverblijfplaatsen van Gewone dwergvleermuis worden niet gezien als vaste verblijfplaatsen en zijn dan ook niet jaarrond beschermd. Dit in tegenstelling tot paar-, winter-, en kraamverblijfplaatsen van de soort die wel jaarrond beschermd zijn.

Vliegroutes en foerageergebied vleermuizen

Verspreid op het terrein zijn langsvliegende en foeragerende Gewone dwergvleermuizen aangetroffen, maar er lijkt geen sprake van een belangrijke en onmisbare vliegroute of foerageergebied.

Effectbeoordeling vleermuizen

Geconcludeerd wordt dat de bebouwing in de huidige situatie alleen door enkele individuen van Gewone dwergvleermuis als zomerverblijfplaats wordt gebruikt.

Als gevolg van de doorvoering van de 'Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet'² is het in veel gevallen niet meer noodzakelijk om ontheffing van de Flora- en faunawet aan te vragen. Indien beoordeeld wordt dat de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats niet in gevaar komt, is het aanvragen van een ontheffing niet meer nodig. In voorliggende situatie komt de functionaliteit van beschermde vaste verblijfplaatsen niet in gevaar, omdat slechts een door enkele individuen bewoonde (niet beschermde) zomerverblijfplaats zal verdwijnen. Op korte en lange termijn zijn binnen het netwerk van verblijfplaatsen voldoende uitwijkmogelijkheden aanwezig, aangezien de gebouwen rondom de planlocatie geschikt zijn als verblijfplaats van vleermuizen (bijvoorbeeld spouwmuren die toegankelijk zijn via ruimten onder dakpannen, daklijsten, open stootvoegen en kieren/ ruimten onder ramen). Deze locaties zijn vooral aanwezig aan de Kanonsteeg en Thorbeckegracht.

Benodigde mitigerende maatregelen vleermuizen

Het is in deze situatie niet noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen, indien wordt gewerkt volgens een op deze situatie toegesneden werkprotocol. In het werkprotocol wordt beschreven op welke wijze negatieve effecten op vleermuizen als gevolg van de sloopwerkzaamheden tot een minimum beperkt kunnen worden. De belangrijkste schadebeperkende maatregelen zijn als volgt:

- Om verstoring van exemplaren van Gewone dwergvleermuis te voorkomen dienen de aangetroffen verblijfplaatsen minimaal één week voorafgaand aan de sloop ongeschikt te worden gemaakt voor vleermuizen. Dit kan door het verwijderen van betimmering (verblijfplaatsen 2011) of het creëren van een ongeschikt klimaat door bijvoorbeeld tochtgaten in de spouwmuur te maken (verblijfplaats 2008);
- Bij de sloop dient rekening te worden gehouden met de seizoensactiviteit van

² Dienst Regelingen (2009). Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet. Ministerie van LNV, 6 augustus 2009.

Gewone dwergvleermuis om verstoring in de meest kwetsbare perioden te voorkomen. Sloop/ongeschikt maken kan in deze situatie plaatsvinden in de periode 15 maart tot en met 15 augustus en de periode 1 oktober tot en met 15 november (buiten de kwetsbare paar- en overwinteringsperiode, een kraamkolonie is in dit geval niet te verwachten);

- Kort voorafgaand aan de sloop dient te worden gecontroleerd of er exemplaren van de Gewone dwergvleermuis (of andere soorten) in het pand aanwezig zijn. Worden vleermuizen aangetroffen, dan dienen aanvullende maatregelen te worden genomen om de dieren uit eigen beweging te laten vertrekken;
- Het geschikt maken van de nieuwe bebouwing voor vleermuizen, zodat het aantal geschikte zomerverblijfplaatsen binnen het netwerk van vleermuizen duurzaam gegarandeerd wordt. Voorbeelden van vervangende verblijfplaatsen zijn te vinden in bijlage III.

Kader 2 Geldigheidsduur vleermuisonderzoek

Vleermuizen maken gebruik van een netwerk van verblijfplaatsen en wisselen, behalve in de winter, regelmatig van verblijfplaats. Gezien dit mobiele karakter van vleermuizen is vleermuisonderzoek juridisch gezien slechts voor een bepaalde periode rechtsgeldig. Volgens het Ministerie van LNV zijn er geen richtlijnen hoe lang een vleermuisonderzoek 'houdbaar' is. Over het algemeen wordt een periode van één tot maximaal twee jaar aangehouden. Dit houdt in dat het uitgevoerde onderzoek tot najaar 2013 geldig is. Op basis van het uitgevoerde onderzoek kan de bebouwing tot oktober 2013 ongeschikt gemaakt worden voor vleermuizen. Daarna is het uitvoeren van aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk.

Steenmarter

Bij de inspectie van de fabriekshallen zijn geen sporen aangetroffen van Steenmarter. Ook tijdens de nachtelijke bezoeken zijn geen aanwijzingen gevonden van het voorkomen van Steenmarter in het plangebied. Het is dan ook niet aannemelijk dat er vaste verblijfplaatsen van Steenmarter aanwezig zijn. Het aanvragen van een ontheffing of nemen van vervolgstappen voor deze soort is dan ook niet noodzakelijk.

6. Broedvogels

Resultaten jaarrond beschermde broedvogels

Nabij het onderzoeksgebied is op 6 mei 2011 een paartje Huismus aangetroffen. Het betreft een pand aan de Kanonsteeg, buiten het plangebied. Nestplaatsen van Huismus of andere jaarrond beschermde soorten (zie kader 4) zijn overigens niet in de te slopen gebouwen aangetroffen en worden ook niet verwacht. Effecten op nesten van jaarrond beschermde vogels worden zodoende niet verwacht.

Resultaten overige broedvogels

Tijdens het uitgevoerde dagbezoek op 6 mei 2011 zijn diverse broedvogels aangetroffen. Het betreft vooral soorten die broeden in stedelijk gebied zoals Merel, Houtduif, Vink en Zwarte Roodstaart.

Benodigde mitigerende maatregelen vleermuizen

Voor alle vogels geldt dat werkzaamheden die in gebruik zijnde broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen altijd voorkomen dienen te worden. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Het ontzien van broedvogels is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor 15 maart en na 15 juli. Bepaalde soorten, zoals Houtduif, kunnen echter broeden tot in november. Wanneer in de periode tussen half juli en half november gestart wordt met de werkzaamheden is het zodoende van belang om na te gaan of bewoonde nesten van laat broedende soorten als Houtduif aanwezig zijn binnen de invloedssfeer van de plannen.

7. Flora

De kademuren en overige verharde oppervlakten zijn in 2008 en 2012 onderzocht op aanwezige plantensoorten. Binnen het plangebied zijn geen beschermde planten of soorten van de Rode Lijst aangetroffen. Typische muurplanten op de aanwezige kademuren zijn Muurvaren, Muurleeuwenbek, Plat beemdgras en Muurpeper. Overige bijzondere plantensoorten op muren en verharde terreingedeelten zijn Kompassla, Klein glidkruid en Hertshoornweegbree. Deze soorten hebben overigens geen wettelijk beschermde status. Het aanvragen van ontheffing annex artikel 75 van de Flora- en faunawet en het verrichten van compenserende/ mitigerende maatregelen is voor flora niet aan de orde.

8. Conclusie

Bij de uitvoering is aandacht gevraagd voor broedvogels en vleermuizen. Overtreding van de Flora- en faunawet kan in voorliggende situatie worden voorkomen door te werken volgens een ecologisch werkprotocol. De volgende mitigerende maatregelen dienen in dit kader te worden genomen om schade te voorkomen:

- Werkzaamheden die broedbiotopen van aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering op te starten in de periode voor half maart en na half juli. Voor het broedseizoen wordt echter geen standaardperiode gehanteerd, maar het is van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum;
- Sloop/ongeschikt maken van de bebouwing vindt plaats in de periode van 15 maart tot en met 15 augustus of de periode 1 oktober tot en met 15 november;
- De aangetroffen verblijfplaatsen van vleermuizen worden minimaal één week voorafgaand aan de sloop ongeschikt gemaakt voor vleermuizen;
- Kort voorafgaand aan de sloop wordt gecontroleerd of vleermuizen aanwezig zijn, zodat indien nodig aanvullende maatregelen kunnen worden genomen om schade aan individuen te voorkomen;
- In de nieuwe bebouwing worden vervangende verblijfplaatsen voor vleermuizen aangebracht (zie bijlage III).

Verder is het - hoewel niet verplicht - uiteraard raadzaam om ook voor andere soorten voorzieningen aan te brengen. Zo zijn er voor Huismus en Gierzwaluw diverse mogelijkheden om tegen lage kosten veel te bereiken.

BIJLAGE I: DE FLORA- EN FAUNAWET

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) of, in geval van beheer en schadebestrijding, van gedeputeerde staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantsoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

- 1) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
- 2) Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
- 3) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
- 4) Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
- 5) Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing

Door uitspraken van de Raad van State in het voorjaar van 2009 is de beoordeling aangepast bij ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Sinds 26 augustus van dat jaar werken we daardoor volgens een nieuw stroomschema (zie volgende pagina). Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn beschermde soorten aanwezig, dan zijn er vaak twee opties:

1) Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort. Het betreft de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld nesten, migratieroutes en foerageergebied. Als u deze veilig stelt door vooraf mitigerende maatregelen te treffen, heeft u mogelijk geen ontheffing meer nodig. Om zeker te zijn dat uw maatregelen voldoende zijn, kunt u ze vóóraf laten beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

2) Kan de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats van de soort niet worden gegarandeerd door mitigerende maatregelen? Dan dient u een reguliere ontheffingsaanvraag in waarbij de onderstaande vragen gesteld worden:

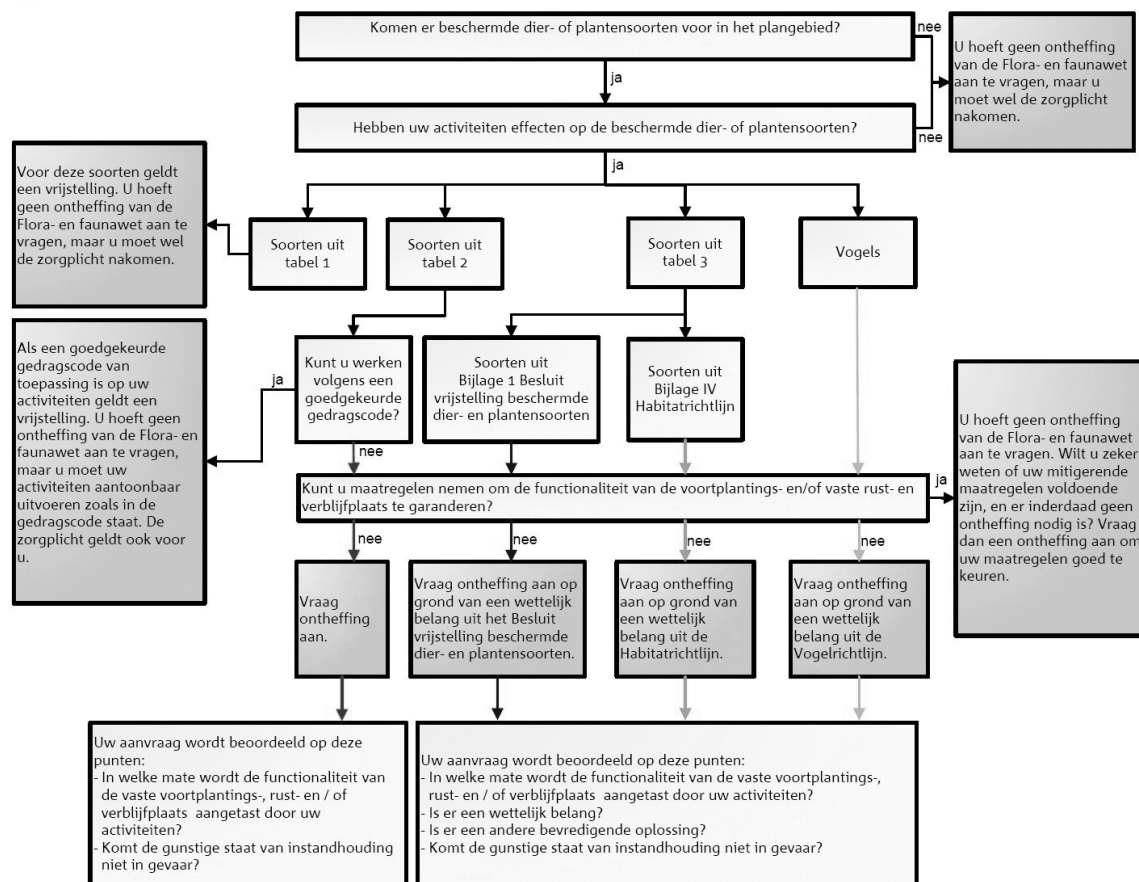
- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

Beoordeling Dienst Regelingen

Dienst Regelingen beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

- Bescherming van flora en fauna (b)
- Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)
- Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. In de praktijk zijn de mogelijkheden voor het verkrijgen van een ontheffing voor die soorten dan ook zeer beperkt, met name voor vogels³.

Toetsingsschema Flora- en faunawet (Bron: Dienst Regelingen 2009. Aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijk ingrepen Flora- en faunawet).

In deze samenvatting zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten kunt u terecht op www.minInv.nl 'Onderwerpen Natuur'. U kunt daar ook verleende ontheffingen inzien.

³ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.

BIJLAGE II: INVENTARISATIEKAART VLEERMUIZEN

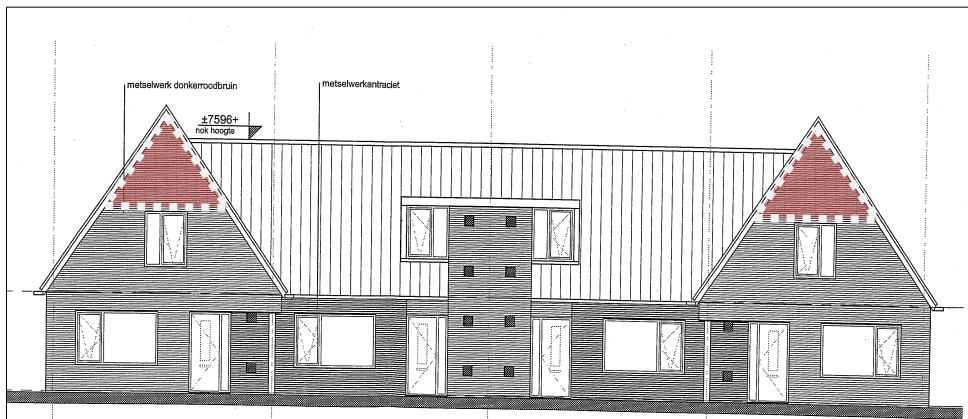

BIJLAGE III: HUISVESTING VLEERMUIZEN

Minstens de helft van de in Nederland voorkomende soorten vleermuizen maakt in meer of mindere mate gebruik van door de mens gemaakte gebouwen als verblijfplaats. Dat kunnen gewone huizen zijn maar ook kerken en forten. Door renovaties, isolatie of sloop verdwijnen veel plekken waar vleermuizen kunnen huizen. Verder is in de huidige bouwstijl weinig ruimte voor vleermuizen. Met eenvoudige maatregelen (in bijvoorbeeld nieuwbouw of bij renovatieprojecten) kan huisvesting van vleermuizen gerealiseerd worden.

Toegankelijk maken van de spouwmuur

Spouwmuren zijn voor vleermuizen als Gewone dwergvleermuis al toegankelijk via een open stootvoeg van circa 1 à 2 cm. Van belang is dat de open stootvoegen op minimaal een halve meter onder de bovenrand van het gebouw aangebracht worden om warmteverlies en tocht te voorkomen. Daarnaast is van belang dat geen irriterend glaswol wordt toegepast in de spouwmuur. Alternatieve opties zijn het toepassen van plaatvormig isolatiemateriaal (bijvoorbeeld Mupan Ultra, merk Isover), waarbij een luchtspouw van circa vier centimeter overblijft of het weglaten van isolatiemateriaal onder en boven de gecreëerde open stootvoeg(en).

Figuur 1:
Voorbeeldlocatie open stootvoegen (rode arcering)

Inbouwvoorzieningen

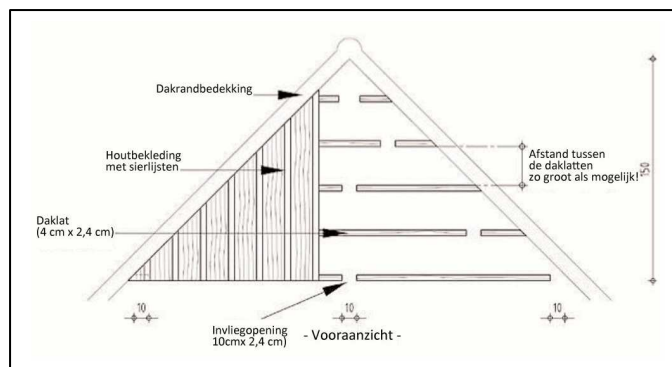
Er zijn speciaal voor vleermuizen ontwikkelde kasten op de markt die in de muur kunnen worden ingemetseld. De inbouwkasten kunnen via een open stootvoeg toegankelijk worden gemaakt.

Figuur 2: Voorbeeld in te metselen vleermuiskast

Houten betimmering aan buitenzijde gebouwen

Ook aan de buitenzijde van gebouwen kunnen voorzieningen voor vleermuizen worden aangebracht. Voorbeelden zijn boeiboorden en gevelbetimmering, waarbij tussen de muur en het boeiboord/gevelbetimmering een smalle ruimte van circa 24 mm wordt gelaten. Deze ruimte kan dan toegankelijk gemaakt worden door de onderzijde open te laten. Van belang is dat onder de opening een obstakelvrije af- en aanvliezone van minimaal twee meter aanwezig is.

Figuur 3: Voorbeeld gevelbetimmering